

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет культури і мистецтв
Кафедра хореографії

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

ВІРТУОЗНІ ТЕХНІКИ В КЛАСИЧНОМУ ТАНЦІ

підготовки бакалавра
спеціальності В6 Перформативні мистецтва
освітньо-професійної програми Хореографія

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «Віртуозні техніки в класичному танці» першого (бакалаврського) рівня освіти, галузі знань В Культура, мистецтво та гуманітарні науки, спеціальності В6 Перформативні мистецтва, за освітньою програмою Хореографія.

Розробники:

Козачук О. Д. – заслужений працівник культури України, доцент кафедри хореографії;

Цап'як М. Й. – доктор філософії з культурології, доцент кафедри хореографії

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

Косаковська Л. П.

Силабус вибіркового освітнього компонента перезатверджено на засіданні кафедри хореографії.

протокол № 6 від 23 січня 2026 р.

Завідувач кафедри: Цап'як М. Й.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма здобуття освіти	В Культура, мистецтво та гуманітарні науки	Вибірковий освітній компонент
Кількість годин/кредитів: 150/5	Спеціальність В6 Перформативні мистецтва	Рік навчання 2
ІНДЗ: немає	Освітньо-професійна програма Хореографія	Семестр – 3-ий
	Бакалавр	Лекції – 10
		Практичні (семінарські) – 20 год.
		Самостійна робота – 110 год
		Консультації – 10 год
		Форма контролю: залік (3 семестр)
Мова навчання:		українська

II. Інформація про викладачів

Прізвище, ім'я та по батькові: **Козачук Олег Дмитрович**
 Почесне звання: **заслужений працівник культури України**
 Вчене звання: **доцент**
 Посада: **доцент кафедри хореографії**
 Контактна інформація: **0952200508, Kozachuk.Oleh@vnu.edu.ua**
 Дні занять: : <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

Прізвище, ім'я та по батькові: **Цап'як Микола Йосипович**
 Науковий ступінь: **доктор філософії з культурології**
 Вчене звання: **немає**
 Посада: **доцент кафедри хореографії**
 Контактна інформація: **моб. тел.: 0964283578,**
ел. адреса: Tsapiak.Mykola@vnu.edu.ua
 Дні занять: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу.

Силабус вибіркового освітнього компоненту «Віртуозні техніки в класичному танці» складено з урахуванням можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти. Курс спрямований на поглиблене вивчення та практичне опанування віртуозних технічних елементів класичного танцю, розвиток виконавської майстерності, фізичної підготовленості та сценічної виразності майбутніх фахівців хореографічного мистецтва. Зміст освітнього компоненту передбачає варіативність навчальних завдань, рівнів складності та форм роботи, що дозволяє здобувачам освіти обирати індивідуальний темп і спрямування навчання відповідно до власних професійних інтересів, фізичних можливостей і творчих цілей. Освітній компонент сприяє формуванню спеціальних фахових компетентностей, здатності до саморозвитку та творчої самореалізації у сфері класичного танцю.

2. Постреквізити.

Опанування матеріалу курсу дозволить значно підвищити ефективність засвоєння змісту таких дисциплін як: мистецтво балетмейстера, теорія та методика викладання класичного танцю, методика хореографічної роботи, хореографічна практика.

3. Мета і завдання освітнього компонента.

Метою освітнього компонента є поглиблення професійної технічної підготовки здобувачів вищої освіти у сфері класичного танцю, формування віртуозних виконавських навичок, удосконалення координації, сили, стійкості, обертальної та стрибкової техніки, а також розвиток сценічної впевненості й художньо-виразних якостей виконавця, здатності до творчої самореалізації з урахуванням індивідуальної освітньої траєкторії.

Основними завданнями освітнього компоненту є:

- самостійне опрацювання методичних матеріалів з техніки виконання віртуозних елементів класичного танцю (піруети, фуєте, grand jeté, assemblé, cabriole тощо);
- індивідуальне відпрацювання технічних елементів на розвиток стійкості, балансу та обертальної координації відповідно до рівня підготовки здобувача;
- виконання спеціальних вправ на зміцнення м'язів стопи, гомілки та корпусу, необхідних для складних стрибків і обертань;
- аналіз відеозаписів виконання віртуозних варіацій класичного репертуару з метою визначення технічних і художніх особливостей виконання;
- самостійна робота над точністю, чистотою та стабільністю виконання комбінацій віртуозного характеру;
- самоаналіз власної виконавської діяльності з фіксацією типових технічних помилок та шляхів їх подолання;

4. Результати навчання (Компетентності).

В процесі вивчення дисципліни здобувач вищої освіти формує і демонструє наступні *компетентності*:

Загальні компетентності:

Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Навички здійснення безпечної діяльності

Спеціальні компетентності:

Усвідомлення ролі культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин.

Здатність аналізувати основні етапи, виявляти закономірності історичного розвитку мистецтв, стильові особливості, види і жанри, основні принципи координації історико-стильових періодів світової художньої культури.

Здатність застосовувати теорію та сучасні практики хореографічного мистецтва, усвідомлення його як специфічного творчого відображення дійсності, проектування художньої реальності в хореографічних образах.

Здатність оперувати професійною термінологією в сфері фахової хореографічної діяльності (виконавської, викладацької, балетмейстерської та організаційної).

Здатність використовувати широкий спектр міждисциплінарних зв'язків для забезпечення освітнього процесу в початкових, профільних, фахових закладах освіти.

Здатність використовувати інтелектуальний потенціал, професійні знання, креативний підхід до розв'язання завдань та вирішення проблем в сфері професійної діяльності.

Здатність сприймати новітні концепції, усвідомлювати багатоманітність сучасних танцювальних практик, необхідність їх осмислення та інтегрування в актуальний контекст з врахуванням вітчизняної та світової культурної спадщини.

Здатність збирати, обробляти, аналізувати, синтезувати та інтерпретувати художню інформацію з метою створення хореографічної композиції.

Здатність застосовувати традиційні альтернативні, інноваційні технології (відео-, TV-, цифрове, медіа-мистецтва і т. ін.) в процесі створення мистецького проекту, його реалізації та презентації.

Здатність здійснювати репетиційну діяльність, ставити та вирішувати професійні завдання, творчо співпрацювати з учасниками творчого процесу.

Здатність використовувати традиційні та інноваційні методики для діагностування творчих, рухових (професійних) здібностей, їх розвитку відповідно до вікових, психолого-фізіологічних особливостей суб'єктів освітнього процесу.

Здатність забезпечувати високий рівень володіння танцювальними техніками, виконавськими прийомами, застосовувати їх як виражальний засіб.

Здатність застосовувати набуті виконавські навички в концертно-сценічній діяльності, підпорядковуючи їх завданням хореографічного проекту.

Здатність дотримуватись толерантності у міжособистісних стосунках, етичних і добродійних взаємовідносин у сфері виробничої діяльності.

Результати навчання

Розуміти моральні норми і принципи та вміти примножувати культурні, наукові цінності і досягнення суспільства в процесі діяльності.

Вільно спілкуватись державною мовою усно і письмово з професійних та ділових питань.

Розуміти роль культури і мистецтва в розвитку суспільних взаємовідносин. Знати і розуміти історію мистецтв на рівні, необхідному для застосування виражально-зображальних засобів відповідно до стилю, виду, жанру хореографічного проекту.

Використовувати інноваційні технології, оптимальні засоби, методики, спрямовані на удосконалення професійної діяльності, підвищення особистісного рівня володіння фахом.

Відшукувати необхідну інформацію, критично аналізувати і творчо переосмислювати її та застосовувати в процесі виробничої діяльності.

Розуміти і вміти застосовувати на практиці сучасні стратегії збереження та примноження культурної спадщини у сфері хореографічного мистецтва.

Володіти принципами створення хореографічного твору, реалізуючи практичне втілення творчого задуму відповідно до особистісних якостей автора.

Аналізувати і оцінювати результати педагогічної, асистентсько-балетмейстерської, виконавської, організаційної діяльності.

Знаходити оптимальні підходи до формування та розвитку творчої особистості.

Знаходити оптимальні виконавські прийоми для втілення хореографічного образу.

Вдосконалювати виконавські навички і прийоми в процесі підготовки та участі у фестивалях і конкурсах.

Розвивати комунікативні навички, креативну і позитивну атмосферу в колективі.

Soft skills:

- комунікативні уміння й навички- готовність до вільної комунікації з учасниками освітнього процесу.

- здатність до самоорганізації та самодисципліни в процесі індивідуальної роботи над технікою виконання;

- комунікативні навички та вміння ефективно взаємодіяти з викладачем і учасниками танцювального колективу;

- командна робота та відповідальність за спільний результат у групових і сценічних формах діяльності;

- критичне мислення та здатність до аналізу власного виконавського рівня;

- адаптивність і гнучкість мислення у процесі засвоєння нових технічних елементів;

- стресостійкість та емоційна врівноваженість під час публічних виступів;

- креативність і ініціативність у пошуку індивідуальних виконавських рішень.

4. Структура освітнього компонента

Назва змістовних модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. Роб.	Конс.	Форма контролю/ бали
--------------------------------	--------	------	--------	-----------	-------	----------------------

Змістовий модуль 1.						
Тема 1. Основи віртуозної техніки у класичному танці.	17	2	2	20	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Тема 2. Віртуозні технічні елементи та їх поєднання.	16	2	4	25	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Тема 3. Віртуозні комбінації у варіаціях та сольних номерах.	18	2	6	25	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Тема 4. Сценічна виразність та ансамблева взаємодія.	16	2	2	20	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Тема 5. Підготовка та показ віртуозних фрагментів.	20	2	6	20	2	РМГ – 10, ІРС – 10
Разом за модулем 1	150	10	20	110	10	100
Види підсумкових робіт						бал
Разом						100

Форми контролю: ІРС – індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах.

5. Завдання для самостійного опрацювання

1. Опрацювати методичні матеріали з основ класичної віртуозної техніки.
2. Виконувати вправи на розвиток центру тяжіння та рівноваги.
3. Відпрацьовувати обертальні елементи (піруети, фуєте) з контролем стабільності та чистоти руху.
4. Виконувати стрибкові елементи (*grand jeté, assemblé, cabriole*) для підвищення висоти та амплітуди руху.
5. Практикувати комбінації обертів і стрибків у сольних варіаціях.
6. Відпрацьовувати баланс та стійкість у складних позиціях на п'ятах та на носках.
7. Виконувати вправи на розвиток гнучкості та амплітуди рухів у суглобах і корпусі.
8. Аналізувати відеозаписи професійних виконань віртуозних варіацій, виділяючи технічні та художні аспекти.
9. Робити вправи на координацію рук, ніг і корпусу у швидких комбінаціях.
10. Виконувати вправи на розвиток силових показників (корпус, ноги, стопи) для складних елементів.

11. Самостійно складати короткі комбінації з вивчених елементів для відпрацювання синхронності рухів.
12. Проводити самоаналіз виконання вправ і комбінацій з фіксацією помилок та шляхів їх усунення.
13. Виконувати вправи на взаємодію з музикою: ритм, темп, динаміка.
14. Практикувати сценічну презентацію віртуозних елементів перед дзеркалом або на відео.
15. Підготовка коротких імпровізаційних варіацій на основі вивчених технічних елементів для демонстрації на заняттях.

Критерії оцінювання ІРС, РМГ

8–10 балів – здобувач освіти повною мірою виконав усі завдання самостійної роботи; продемонстрував високий рівень технічної підготовки, правильність і чистоту виконання віртуозних елементів класичного танцю; упевнено поєднує технічні елементи у комбінаціях; виявляє музичність, артистизм і сценічну виразність; здатний до усвідомленого самоаналізу та корекції власного виконання.

5–7 балів – здобувач освіти в цілому вірно та достатньо виконав завдання самостійної роботи; продемонстрував належний рівень технічної підготовки; у виконанні віртуозних елементів і комбінацій допускає незначні технічні або ритмічні неточності, які не впливають суттєво на загальне враження.

3–4 бали – здобувач освіти частково виконав завдання самостійної роботи; загалом засвоїв основні технічні елементи, проте допустив помилки у техніці виконання, координації або ритміці; виявляє недостатню сценічну виразність; виконання є непослідовним, але здобувач освіти здатний частково узагальнити набутий матеріал.

1–2 бали – здобувач освіти недостатньо виконав завдання самостійної роботи; продемонстрував низький рівень технічної підготовки; допустив грубі помилки у виконанні віртуозних елементів і комбінацій; не дотримується стилістичних вимог; не здатний до самостійного аналізу власного виконання

0 балів – відповідь відсутня.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти.

Відвідування занять у відповідності до розкладу є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності здобувач вищої освіти має повідомити викладача або особисто, або через старосту. У випадку пропуску занять студентом з поважних причин, викладач призначає заняття за допомогою дистанційної платформи. Практичні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись дистанційно – в онлайн-формі, за погодженням з викладачем.

Здобувачі вищої освіти повинні мати активований акаунт університетської пошти на Офіс365. Обов'язком здобувача вищої освіти є перевірка один раз на тиждень (щонеділі) поштової скриньки на Офіс365 та відвідування сторінки кафедри, перегляд новин на Телеграм-каналі. Усі письмові запитання до викладача стосовно навчальної дисципліни мають надсилатися на університетську електронну пошту або особисту електронну пошту викладача. У період сесії бажано мати мобільний пристрій (телефон) для оперативної комунікації з адміністрацією, методистом та викладачем з приводу проведення занять та консультацій.

Політика щодо безпеки життєдіяльності та охорони праці.

З учасниками освітнього процесу проводиться просвітницька робота з питань охорони праці, пожежної, техногенної і радіаційної безпеки, санітарної гігієни, цивільного захисту та дій у надзвичайних ситуаціях. Здобувачі інформуються про місця розташування захисних споруд цивільного захисту,

призначений для їх укриття на випадок виникнення надзвичайних ситуацій, порядок поведження в них, а також шляхи захисту себе та свого оточення при різноманітних надзвичайних ситуаціях природного, техногенного, соціально-політичного та воєнного характеру. Викладання дисципліни відбувається з дотриманням правил санітарно-епідеміологічного благополуччя, охорони здоров'я, електробезпеки та пожежної безпеки.

Політика щодо академічної доброчесності.

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Здобувачі інформуються про засоби контролю за дотриманням правил академічної доброчесності, які застосовуватимуться під час оцінювання, і щодо наслідків їх порушення. У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація, обман), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. Списування під час виконання тестових завдань, під час контрольних робіт, складання заліку заборонені (в тому числі, із використанням мобільних пристроїв). Для письмової доповіді допускається не більше 20% текстових запозичень. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час online тестування та підготовки практичних завдань під час заняття.

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання, виконані з порушення призначених викладачем термінів, оцінюється на нижчу оцінку. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний). Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку.

VI. Підсумковий контроль

Формою підсумкового контролю є залік.

Підсумковий контроль здійснюється відповідно до Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Оцінювання знань здобувачів здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом. Семестровий залік викладач виставляє за умови виконання здобувачем освіти завдань, передбачених силабусом. Мінімальна позитивна кількість балів – 60. Здобувач освіти може додатково скласти на консультаціях із викладачем ті теми, які він пропустив протягом семестру (з поважних причин), таким чином покращивши свій результат рівно на ту суму балів, яку було виділено на пропущені теми.

У випадку, якщо здобувач освіти набрав менше ніж 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання, анулюються. Максимальна кількість балів під час ліквідації академічної заборгованості з заліку – 100 балів.

Повторне складання екзаменів, заліків допускається не більше як два рази з кожного освітнього компонента: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання до заліку:

1. Назвіть основні віртуозні елементи українського народного танцю та вкажіть, які з них характерні для чоловіків, а які для жінок.
2. Опишіть техніку виконання присядкових рухів у чоловічій та жіночій техніці.
3. Які стрибки характерні для чоловічої техніки, а які для жіночої, та які їхні технічні особливості?
4. Поясніть правила безпеки під час виконання віртуозних елементів обох статей.
5. Як розвиваються сила, гнучкість і витривалість для виконання чоловічих і жіночих комбінацій?
6. Як поєднувати присядки, стрибки та оберти у складних комбінаціях, враховуючи статеві особливості виконавців?
7. Назвіть характерні риси чоловічої та жіночої виконавської манери у регіональних стилях (Гуцульщина, Поділля, Волинь, Полісся та ін.).
8. Як музичність і ритміка впливають на виконання віртуозних елементів у

чоловічих і жіночих комбінаціях?

9. Поясніть роль сценічної виразності та артистизму у виконанні віртуозних елементів незалежно від статі.

10. Як адаптувати технічні елементи під власні фізичні можливості та індивідуальну освітню траєкторію?

11. Опишіть способи поєднання чоловічих і жіночих елементів у груповому або ансамблевому виконанні.

12. Які помилки найчастіше трапляються під час виконання стрибків і обертів у чоловіків і жінок, і як їх виправляти?

13. Як правильно поєднувати граційні жіночі рухи з потужними чоловічими віртуозними елементами у комбінації?

14. Які вправи самостійної роботи сприяють вдосконаленню техніки чоловічих і жіночих елементів?

15. Як підготувати сольний фрагмент, включаючи як чоловічі, так і жіночі елементи?

16. Як підготувати ансамблевий фрагмент із поєднанням чоловічих і жіночих елементів, зберігаючи синхронність і стилістику?

17. Поясніть особливості виконання віртуозних комбінацій у різних темпах для обох статей.

18. Як оцінювати власну виконавську майстерність і проводити самоаналіз при виконанні чоловічих та жіночих елементів?

19. Які принципи музичності і ритмічності необхідно враховувати при поєднанні елементів різної статі?

20. Як техніка виконання впливає на загальне враження від виступу у комбінаціях із чоловічими та жіночими елементами?

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Безпаленко Ю. Виникнення та розвиток феномену класичної балетної школи в її історичному експерсі (на прикладі Франції та Італії). Вісник ЛНУ ім. Т. Шевченка: зб. наук. праць. Серія педагогічні науки, вип. № 2 (307), частина I Старобільськ : ЛНУ ім. Т. Шевченка, 2017. С. 32–41.

2. Безпаленко Ю. Педагогічний досвід учнів В. А Вичегжаніна у системі формування основ класичного танцю. Не природна виворотність. Актуальні питання гуманітарних наук : міжвузівський збірник праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету ім. І. Франка. Дрогобич, 2015. Вип. 12. С. 107–112

3. Пуйов В. В., Пуйова В. М. Дуетно-сценічний танець. Методичні вказівки для викладачів та студентів спеціалізації хореографічне мистецтво. Рівне: РДК, 1994. 46 с.

4. Захарчук Н. Методика вивчення класичного танцю. Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 44 с.

5. Захарчук Н. Словник основних термінів з методики вивчення класичного танцю. Луцьк : Вежа-Друк, 2018. 56 с.

6. Захарчук Н. Методика вивчення базових рухів та стрибків класичного танцю: метод. Рек. Для студ. Спеціальності «Хореографія». Луцьк : Вежа-Друк, 2017. 32 с.

7. Колногузенко Б. М. Види мистецтва та хореографії : метод. посіб. для підготовки бакалаврів і спеціалістів за фахом «Хореографія». Харків : ХДАК, 2009. 140 с.

8. Молчанова Т. О. Мала енциклопедія піаніста-концертмейстера, артиста камерного ансамблю. Львів : СПОЛОМ, 2013. 288 с.

9. Цветкова Л.Ю. Методика викладання класичного танцю: підручник. 4-е вид. Київ: Альтерпрес, 2011. 324 с.